

Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка
Національної академії наук України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Філологічний дискурс

Збірник наукових праць

Випуск 2

Заснований в 2015 році

Хмельницький – 2015

Засновники:

**Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ №21166-10966 Р від 28.01.2015 р.

Філологічний дискурс : зб. наук. праць / гол. ред. В. П. Мацько. – Хмельницький : ХГПА, 2015. – Вип. 2. – 145 с.

Збірник наукових праць «Філологічний дискурс» містить статті з актуальних проблем літературознавства (українська література, російська література, література слов'янських народів, література зарубіжних країн, порівняльне літературознавство, теорія літератури, фольклористика, журналістика, літературне джерелознавство і текстологія) та мовознавства (українська мова, російська мова, слов'янські мови, германські мови, романські мови, класичні мови, індоєвропейські мови, загальне мовознавство, перекладознавство, порівняльно-історичне і типологічне мовознавство) тощо.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: Мацько В.П., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Заступник головного редактора: Тарнашинська Л.Б., доктор філологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу української літератури ХХ століття Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України.

Відповідальний секретар: Кришук В.Л., викладач кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Літературознавчий напрям:
Баботова Любиця, доктор філософії, доцент (Пряшів, Словачька Республіка);
Бернадська Н.І., доктор філологічних наук, професор;
Гуляк А.Б., доктор філологічних наук, професор;
Дорош Г.О., кандидат філологічних наук, доцент;
Жулинський М.Г., дійсний член НАН України, доктор філологічних наук, професор;
Кіраль С.С., доктор філологічних наук, професор;
Кредаусова Ярміла, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри україністики Пряшівського університету (Пряшів, Словачька Республіка);
Маховська С.В., кандидат філологічних наук, доцент;
Мейзерська Т.С., доктор філологічних наук, професор;
Мушинка М.І., доктор філологічних наук, професор, дійсний член НАН України (Пряшів, Словачька Республіка);
Пелешенко Ю.В., доктор філологічних наук, старший науковий співробітник;
Пірошенко С.Ю., кандидат філологічних наук, доцент;
Поплавська Н.М., доктор філологічних наук, професор;
Руснак І.С., доктор філологічних наук, професор;
Слоневська І.Б., кандидат філософських наук, доцент;
Ткачук М.П., доктор філологічних наук, професор;

Мовознавчий напрям:
Бойко Н.І., доктор філологічних наук, професор;
Бялик В.Д., доктор філологічних наук, професор;
Вільчинська Т.П., доктор філологічних наук, професор;
Галус О.М., доктор педагогічних наук, професор;
Кушнерик В.І., доктор філологічних наук, професор;
Марчук Л.М., доктор філологічних наук, професор;
Мельник Р.М., кандидат філологічних наук, доцент;
Переломова О.С., доктор філологічних наук, професор;
Руснак І.С., доктор педагогічних наук, професор;
Ткачук Г.О., кандидат педагогічних наук, доцент;
Торчинський М.М., доктор філологічних наук, професор;
Філінюк В.А., кандидат філологічних наук, доцент;
Христіанінова Р.О., доктор філологічних наук, професор;
Чижмарова Марія, доктор філософії, професор, директор Інституту україністики й середньоевропейських студій Пряшівського університету (Пряшів, Словачька Республіка);
Шоробура І.М., доктор педагогічних наук, професор.

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 5 від 22 травня 2015 року)*

Shevchenko Institute of Literature
of the National Academy of Sciences of Ukraine
Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

Philological Discourse

Collection of Research Papers

Volume 2

Founded in 2015

Khmelnyskyi – 2015

Founders:

*Shevchenko Institute of Literature of the National Academy of Sciences of Ukraine
Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy*

State Registration Certificate of Printed Massmedia
series KB №21166-10966 P of 28.01.2015

Philological Discourse : Collection of research papers / editor in chief V. P. Matsko. – Khmelnytskyi : Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, 2015, Volume 2, 145 p.

*Collection of research papers «Philological Discourse» contains the articles on the topical problems of **literary criticism** (Ukrainian literature, Russian literature, literature of Slavic nations, literature of foreign countries, comparative literary criticism, theory of literature, study of folklore, journalism, literary source studies and text studies) and **linguistics** (Ukrainian language, Russian language, Slavic languages, Germanic languages, Romanic languages, classical languages, Indo-European languages, general linguistics, translation studies, comparative-historical and typological linguistics) etc.*

EDITORIAL BOARD:

Editor in chief: Matsko V.P., doctor of philology, professor, professor of the department of Ukrainian and literature of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

Deputy editor in chief: Tarnashynska L.B., doctor of philology, senior research associate, senior research associate of the department of Ukrainian literature of the XX century of Shevchenko Institute of Literature of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Executive editor: Kryshchuk V.L., teacher of the department of Ukrainian and literature of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

MEMBERS OF EDITORIAL COUNCIL:

Field of literary criticism:

Babotova Liubysia, doctor of philosophy, assistant professor (Prešov, Slovak Republic);
Bernadska N.I., doctor of philology, professor;
Huliak A.B., doctor of philology, professor;
Dorosh H.O., candidate of philology, assistant professor;
Zhulynskyi M.H., academician of the National Academy of Sciences of Ukraine, doctor of philology, professor;
Kiral S.S., doctor of philology, professor;
Kredausova Yarmila, candidate of philological sciences, assistant professor, head of the department of Ukrainian studies of University of Prešov (Prešov, Slovak Republic);
Makhovska S.V., candidate of philology, assistant professor;
Meizerska T.S., doctor of philology, professor;
Mushynka M.I., doctor of philology, professor, academician of the National Academy of Sciences of Ukraine (Prešov, Slovak Republic);
Peleshenko Yu.V., doctor of philology, senior research associate;
Piroshenko S.Yu., candidate of philology, assistant professor;
Poplavska N.M., doctor of philology, professor;
Rusnak I.Ye., doctor of philology, professor;
Slonievska I.B., candidate of philosophy, assistant professor;
Tkachuk M.P., doctor of philology, professor.

Field of linguistics:

Boiko N.I., doctor of philology, professor;
Bialyk V.D., doctor of philology, professor;
Vilchynska T.P., doctor of philology, professor;
Halus O.M., doctor of pedagogics, professor;
Kushneryk V.I., doctor of philology, professor;
Marchuk L.M., doctor of philology, professor;
Melnyk R.M., candidate of philology, assistant professor;
Perelomova O.S., doctor of philology, professor;
Rusnak I.S., doctor of pedagogics, professor;
Tkachuk H.O., candidate of pedagogical sciences, assistant professor;
Torchynskyi M.M., doctor of philology, professor;
Filiniuk V.A., candidate of philology, assistant professor;
Khrystianinova R.O., doctor of philology, professor;
Chizhmarova Mariia, doctor of philosophy, professor, director of Institute of Ukrainian and East-European studies of University of Prešov (Prešov, Slovak Republic);
Shorobura I.M., doctor of pedagogics, professor.

*Recommended for publication by the decision of the Scientific Board
of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
(protocol № 5 of May 22, 2015)*

ЗМІСТ

ІРИНА БОЙЦУН Жінка-деміург у маргінальному суспільстві в оповіданні «Березень – місяць перемін» Райси Іванченко.....	7
СВІТЛАНА БОРОДІЦА, ЛЕСЯ ВАШКІВ «Ментальне поле» і феномен «української душі» у романі «Гори говорять!» Уласа Самчука	10
ЛЮДМИЛА ДЖИГУН, ТЕТЯНА ШВЕЦЬ Літературний портрет українських письменників в мемуарній прозі Докії Гуменної.....	14
ОЛЕНА КОРОТКОВА Барокові мотиви у ліриці Максима Рильського.....	20
ІВАННА КОТЯШ Інтерпретація постаті Т. Шевченка очима сучасників.....	22
ТЕТЯНА КУРАШ Інтимна лірика Максима Рильського в річищі неокласицизму.....	26
СВІТЛАНА МАХОВСЬКА, ВЕРОНІКА КОЗУЛЕНКО Фольклоризм роману Віталія Мацька «Катарсис».....	30
ВІТАЛІЙ МАЦЬКО Ісаїя Кам'янчанин в історичній та художній правді за концептосферою М.Мачківського.....	33
ВАЛЕНТИНА МИРОНЮК Поетика кольору в поезіях Максима Рильського.....	37
ІННА НІКІТОВА Літературна епоха і людина в спогадах Олександра Смотрича.....	42
СВІТЛАНА ПРОШЕНКО Художньо-стильові включення євангельських сюжетів у побудову роману Федора Достоевського «Брати Карамазови».....	51
ОЛЕНА САЗОНОВА Семантична наповненість міфопоетичної картини світу поезій М. Рильського та Ладі Могилянської.....	56
ТЕТЯНА СКУРАТКО Поетика поеми-симфонії І. Драча «Смерть Шевченка».....	62
ІРИНА СЛОНЕВСЬКА Інтертекстуальний діалог у дискурсі антиутопії ХХ ст.: О. Хакслі «О дивний новий світ» – М. Уельбек «Елементарні частки».....	66
ДАНІЄЛА-ВІКТОРІЯ ТЕОДОРОВИЧ Ідейні колізії у драматургії Спиридона Черкасенка.....	71
МИКОЛА ТКАЧУК Художній світ лірики Євгена Маланюка.....	74
ВІКТОРІЯ ЧОБАНЮК Сквородинівські мотиви у творчості київських неокласиків....	83
ВАЛЕНТИНА ШКОЛА Фольклорні мотиви п'єси Максима Рильського.....	88
НАТАЛІЯ ЯБЛОНСЬКА Жанрова своєрідність романістики Володимира Даниленка...	92
ПАВЛО ЯМЧУК Кінець 1920-х років: причини і методи цькування імпресіоністів радянською владою та критикою.....	97
НАТАЛІЯ ГАВДИДА, ЛЕСЯ НАЗАРЕВИЧ Мовний концепт невербального доробку Якова Струхманчука.....	105
РУСЛАНА МЕЛЬНИК Вербалізація концептосистеми <i>FLEIß, ARBEITSAMKEIT</i> (СТАРАННІСТЬ, ПРАЦЬОВИТІСТЬ) у німецькомовній картині світу.....	109
ВАЛЕНТИНА ОЛІЙНИК Олександр Потебня як видатний мовознавець і неперевершений фахівець у галузі історії семантики, етимології, діалектології: сучасна оцінка.....	113
АНЖЕЛІКА ПОПОВИЧ Лексична заміна компонентів фразеологізму в мовотворчості Віталія Нечитайла.....	116
ВАЛЕНТИНА ФІЛІНЮК Порівняльні конструкції в поетичному ідіолекті Миколи Дмитренка.....	119
СВІТЛАНА ШАБАТ-САВКА Фігурально-риторичні конструкції як засоби вербалізації інтенцій естетичності в поетичному дискурсі Максима Рильського.....	124
ІННА ЦАРАЛУНГА Явище зміни <i>e > o</i> у мові українських грамот ХІV ст.	130

CONTENT

IRYNA BOITSUN <i>Woman-Demiurge in Marginal Society in a Story «March – Month of Changes» by Raisa Ivanchenko.....</i>	7
SVITLANA BORODITSA, LESIA VASHKIV <i>«Mental Sphere» and the Phenomenon of «Ukrainian Soul» in the Novel «Mountains Speak!» by Ulas Samchuk.....</i>	10
LIUDMYLA DZHYHUN, TETIANA SHVETS <i>The Literary Portrait of Ukrainian Writers in Memoir Prose of Dokiia Humenna.....</i>	14
OLENA KOROTKOVA <i>Baroque Motives in M. Rylskyi's Lyrics.....</i>	20
IVANNA KOTIASH <i>Interpretation of the Figure of T.Shevchenko through Contemporaries' Eyes.....</i>	22
TETIANA KURASH <i>Intimate Lyrics of Maksym Rylsky in the Race of Neoclassicism.....</i>	26
SVITLANA MAKHOVSKA, VERONIKA KOZULENKO <i>Folklorism of the Novel of Vitalii Matsko «Catharsis».....</i>	30
VITALII MATSKO <i>Isaiia Kamianchany in Historic and Artistic Truth according to Conceptual Sphere of M.Machkivskyi.....</i>	33
VALENTYNA MYRONIUK <i>Poetics of Colour in Maksym Rylskyi's Poems.....</i>	37
INNA NIKITOVA <i>Literary Era and a Man in the Memoirs of Oleksandr Smotrych.....</i>	42
SVITLANA PIROSHENKO <i>Art and Style Inclusions of Gospel Plot into the Structure of the Novel of Fedor Dostoyevskyi «Brothers Karamazovy».....</i>	51
OLENA SAZONOVA <i>Semantic Content of Mythopoetical Worldview of M.Rylskyi's and Lada Mohylainska's Poetries.....</i>	56
TETIANA SKURATKO <i>Poetics of the Poem-Symphony «Death of Shevchenko» by Ivan Drach.....</i>	62
IRYNA SLONEVSKA <i>Intertextual Dialogue in the Discourse of Dystopias of the XX Century: Aldous Huxley «Brave New World» – Michel Houellebecq «Les Particules Élémentaires».....</i>	66
DANIIELA-VIKTORIIA TEODOROVYCH <i>Ideological Collisions in Dramaturgy by Spirydon Cherkasenko.....</i>	71
MYKOLA TKACHUK <i>Art World of Yevhen Malaniuk's Lyrics.....</i>	74
VIKTORIIA CHOBANIUK <i>Skovoroda Motives in Creative Activity of Kyiv Neoclassical Writers.....</i>	83
VALENTYNA SHKOLA <i>The Folklor Motives of the Dramas of Maksym Rylskyi.....</i>	88
NATALIIA YABLONSKA <i>Genre Originality of Volodymyr Danylenko's Novels.....</i>	92
PAVLO YAMCHUK <i>End of 1920-s: Reasons and Methods of Persecuting Impressionists by the Soviet Regime and Critics.....</i>	97
NATALIIA HAVDYDA, LESIA NAZAREVYCH <i>Linguistic Concept of Non-Verbal Creation of Yakov Strukhmanchuk.....</i>	105
RUSLANA MELNYK <i>Verbalization of the Concept System DILIGENCE, INDUSTRY in the German-Speaking World Image.....</i>	109
VALENTYNA OLIINYK <i>Oleksandr Potebnia as a Prominent Linguist and Consummate Specialist in the History of Semantics, Etymology, Dialectology: Contemporary Understanding.....</i>	113
ANZHELIKA POPOVYCH <i>Lexical Change of Components of Idiomatic Expression in Linguistic Work of Vitalii Nechytailo.....</i>	116
VALENTYNA FILINIUK <i>Comparative Constructions in Poetic Idiolect of Mykola Dmytrenko.....</i>	119
SVITLANA SHABAT-SAVKA <i>Figurative-Rhetorical Constructions as a Means of Verbalization of Aesthetic Intentions in Poetic Discourse of Maksym Rylskyi.....</i>	124
INNA TSARALUNHA <i>The Phenomenon of Changing e > o in the Ukrainian XIV Century Records Language.....</i>	130